

FÖRSLAG TILL BUDGET 2013 OCH INRIKTNING FÖR 2014 OCH 2015 FÖR KONCERNEN STOCKHOLM VATTEN

Förutsättningar och antaganden

Till grund för planeringen för treårsperioden ligger kommunfullmäktiges direktiv för Stockholm Vatten.

I sammanställningar och kommentarer har koncernens interna transaktioner eliminerats.

I Stockholm Vattens *Förslag till budget 2013 och inriktning för 2014 och 2015* ingår Stockholm Vatten AB och Stockholm Vatten VA AB.

Kommunfullmäktiges direktiv

Kommunstyrelsens förslag till budget 2012 för Stockholms stad och inriktning för 2013 och 2014 samt ägardirektiv 2012-2014 för koncernen Stockholms Stadshus AB, där Stockholm Vatten ingår, behandlades av kommunfullmäktige den 16 och 17 november 2011.

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska med fortsatt tydlig miljöprofil säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm och ombesörja avloppshantering av god kvalitet i området. Produktionen och driften ska ske med så liten miljöpåverkan som möjligt.

Bolaget ska värna om befintliga kunder och partners i regionen och även sträva efter nya samarbeten då bolaget har en god kapacitet och förmåga att tillhandahålla VA-tjänster även utanför kommungränserna. Bolaget bedriver ett kontinuerligt effektiviseringsarbete som ska fortsätta med fokus på en så låg vatten- och avloppstaxa som möjligt.

Budget 2012 och planeringsnivåer 2013-2014 förutsätter en taxehöjning av avgifterna för allmänna vattentjänster med 9 procent.

Stockholm bedriver ett ambitiöst miljöarbete kopplat till stadens vatten. En växande stad ställer hårda krav på ett fortsatt offensivt miljöarbete kring vattenhanteringen i staden.

Ägardirektiv för 2012-2014

- fokusera på kärnverksamheten och fördjupa arbetet med att finna alternativa driftsformer i det fortsatta effektiviseringsarbetet

- ta fram förslag på alternativ lokalisering för bolagets verksamhet i syfte att skapa en mer effektiv och ändamålsenlig lokalanvändning
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- arbeta med att utveckla service och tillgänglighet gentemot brukare och kund
- delta i planeringen för ett växande Stockholm i nya stadsdelar med behov av teknisk infrastruktur
- tillsammans med andra myndigheter utveckla och intensifiera arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin
- fortsätta arbetet med sjörestaureringar enligt vattenprogrammet
- bistå med kompetens gentemot fastighetsägare som ämnar installera avfallskvarnar i sina fastigheter
- bidra till att öka biogasproduktionen
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikator

Stockholm Vatten AB	2011	2012	2013	2014
Resultat efter finansnetto (mnkr)	0	20	-7	-16
Avkastning på totalt kapital (%)	3,4	3,2	3,1	3,0
Investeringar (mnkr)	697	628	575	568

Ekonomisk sammanfattning

Koncernen Stockholm Vattens **resultat efter finansnetto** beräknas uppgå till -7,5 MSEK för 2013, -40,6 MSEK för 2014 och -67,2 MSEK för 2015. Förlusterna är hänförliga till Stockholm Vatten VA AB och kan mötas med upplösning av den obeskattade reserven så att bolaget redovisar ett nollresultat efter skatt och bokslutsdispositioner och det registrerade aktiekapitalet lämnas intakt.

Koncernens huvudsakliga intäkt – **VA-avgifter i Stockholm och Huddinge** – har för perioden 2013-2015 bedömts öka med 1,0% per år, från 916,9 MSEK 2013 till 935,5 MSEK 2015.

Intäkter från grannkommuner beräknas under treårsperioden öka från 139,0 MSEK 2013 till 143,0 MSEK 2015.

Intäkterna avseende **anläggningsavgifter** och **ledningsflytt** antas öka från 34,5 MSEK 2013 till 38,7 MSEK 2015.

Intäkter från **försäljning av rågas** för uppgradering till biogas för fordonsbränsle antas öka från 30,5 till 31,6 MSEK under samma period.

Övriga rörelseintäkter, inklusive energiförsäljning till Hammarbyverket, fett och septic samt kartor beräknas öka något under perioden.

Aktiverat arbete för egen räkning har bedömts till 56,0 MSEK för vart och ett av åren 2013-2015.

Rörelsens kostnader för varor, tjänster och personal antas totalt öka med 2,0% 2013, 1,9% 2014 och 0,8% 2015 (jämfört med närmast föregående år).

Avskrivningar beräknas öka från 259,9 MSEK 2013 till 274,4 MSEK 2015.

Räntekostnaderna beräknas öka från 215,9 MSEK 2013 till 267,7 MSEK 2015

Investeringsutrymmet beräknas till 700 MSEK per år för perioden 2013-2015, förutom ombyggnaden av Bromma avloppsreningsverk som beräknas till 800 MSEK fördelade på år 2014 och 2015.

Effekterna av fördjupad analys av bolagets verksamhet

Verkställande direktör fick i oktober 2011 styrelsens uppdrag att, baserat på vad som framkom i rapporten ”Stockholm Vatten AB, Företagsanalys och Åtgärdsförslag 2012-2014”, utreda och lämna förslag till besparingar, effektiviseringar och utökad bas för intäkter främst inriktat på områdena administration, lokalutnyttjande och VA-tjänster.

Utredningen pågår och resultat och förslag kommer att redovisas för styrelsen i juni 2012. Framtida effekterna av besparingar och effektiviseringar har ej beaktats i arbetet med *Förslag till budget 2013 och inriktning för 2014 och 2015* då det vid denna tidpunkt inte är möjligt att uppskatta den ekonomiska påverkan av resultatet av utredningsarbetet.

Koncernens resultat efter finansiella poster

MSEK	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015
Externa intäkter	1206,6	1223,3	1236,8	1251,3
Aktiverat arbete	46,5	56,0	56,0	56,0
Externa kostnader	-795,2	-811,1	-826,1	-832,4
Rörelseresultat	457,9	468,2	466,7	474,9
Avskrivningar	-247,5	-259,9	-268,9	-274,4
Resultat före finansnetto	210,4	208,3	197,8	200,5
Finansnetto	-190,1	-215,9	-238,4	-267,7
Resultat efter finansnetto	20,3	-7,6	-40,6	-67,2

Koncernen Stockholm Vattens **resultat efter finansnetto** beräknas uppgå till -7,6 MSEK för 2013, -40,6 MSEK för 2014 och -67,2 MSEK för 2015.

Förlusterna är hänförliga till Stockholm Vatten VA AB och kan mötas med upplösning av den obeskattade reserven så att bolaget redovisar ett nollresultat efter skatt och bokslutsdispositioner och det registrerade aktiekapitalet lämnas intakt.

Intäkter

MSEK	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015
VA-avgifter Stockholm och Huddinge	907,8	916,9	926,2	935,5
VA-avgifter grannkommuner	137,5	139,0	141,0	143,0
Anläggningsavgifter mm	28,3	34,5	37,2	38,7
Rågas	29,7	30,5	31,2	31,6
Energi Hammarbyverket	15,5	15,9	16,0	16,2
Kartor	7,3	7,5	7,6	7,7
Fett och septic	7,4	7,4	7,6	7,6
Övriga affärsintäkter	73,1	71,6	70,0	71,0
Totalt	1206,6	1223,3	1236,8	1251,3

Koncernens **externa intäkter** antas öka från 1223,3 MSEK 2013 till 1251,3 MSEK 2015.

- **VA-avgifterna från Stockholm och Huddinge** antas öka med 1,0% per år för perioden 2013-2015. Den beräknade intäktsökningen överensstämmer med beräknad produktionsökning och med antagen befolkningsökning. Viss osäkerhet finns vad gäller kundernas agerande och hur detta påverkar vattenförbrukningen – som exempel kan nämnas att mätning av varmvattenförbrukning torde innebära minskad förbrukning.
- **VA-avgifter från grannkommuner** beräknas under treårsperioden öka från 139,0 MSEK 2013 till 143,0 MSEK 2015. Intäktsökningen är främst hänförlig till ökade försäljningsvolymmer.
- Intäkterna avseende **anläggningsavgifter** och ledningsflytt antas öka från 34,5 MSEK 2013 till 38,7 MSEK 2015. Här ingår även anläggningsavgifter beräknade enligt särtaxa.
- Intäkter från **försäljning av rågas** för uppgradering till biogas för fordonsbränsle antas öka från 30,5 MSEK till 31,6 MSEK under samma period.
- Intäkterna från försäljning av **energi till Hammarbyverket** och från försäljning av **kartor** beräknas öka något under perioden, liksom intäkterna för **fett och septic**.
- **Övriga affärsintäkter** beräknas i princip vara oförändrade 2013 - 2015.

Kostnader

MSEK	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015
Råvaror och förnödenheter	191,9	195,7	196,7	200,3
Övriga externa kostnader	318,3	321,3	327,0	321,5
Personalkostnader	285,0	294,1	302,4	310,6
Totalt	795,2	811,1	826,1	832,4

Koncernens **externa rörelsekostnader** antas öka från 811,1 MSEK 2013 till 832,4 MSEK 2014. I *Förslag till budget 2013 och inriktning för 2014 och 2015* har generella kostnadsökningar antagits endast för personalkostnader. För varor och tjänster har varje kostnadspost har bedömts utifrån kända och beräknade förändringar.

Kostnaden för **råvaror och förnödenheter** beräknas öka med 4,6 MSEK från 2013 till 2015 och är hänförligt till bedömd ökad prisnivå.

För **Övriga externa kostnader** beräknas endast mindre förändringar mellan 2013 och 2014 även om det varierar mellan olika kostnadsslag under perioden.

Som Övrig extern kostnad redovisas även behandlingsavgiften till SYVAB där årskostnaden, med nu gällande anslutningsavgift beräknas öka från 58,0 MSEK 2013 till 59,3 MSEK 2015 givet oförändrade volymer. SYVAB står dock inför stora investeringar de närmaste åren vilket kan komma att öka avgiften avsevärt, genomförda beräkningar visar på en ökning av avgiften med 50 – 75%.

Personalkostnaderna bedöms generellt öka med 3% per år.

Avskrivningar beräknas öka från 259,9 MSEK 2013 till 274,4 MSEK 2015. Ökningen är hänförlig till fortsatta investeringar om ca 700 MSEK per år.

Räntekostnaderna beräknas utifrån av stadens enhet för finansstrategi angiven genomsnittlig ränta till 3,00% 2013, 3,05% 2014 och 3,10% 2015 och antas öka från 215,8 MSEK 2013 till 267,7 MSEK 2015. Ökningen påverkas av investeringen i Bromma avloppsreningsverk som beräknas till 800 MSEK fördelade på 2014 och 2015, denna investering finansieras helt med lånade medel.

En avvikelse i den faktiska genomsnittliga räntan med 0,5%-enheter jämfört med den beräknade räntan innebär förändrade räntekostnader med ca 40 MSEK på årsbasis.

Investeringar

MSEK	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015
Investeringsutrymme	695	700	700	700
Bromma avloppsreningsverk			400	400
Summa investeringar	695	700	1100	1100

Koncernens årliga investeringsutrymme beräknas utifrån kassaflödet givet de ovan budgeterade resultaten och med beaktande av de personella resurserna. Totalt investeringsutrymme för åren 2013-2015 beräknas till 700 MSEK per år med självfinansieringsgrad 40%.

Utöver den normala investeringsvolymen om 700 MSEK beräknas investeringar i Bromma avloppsreningsverk till 800 MSEK fördelade på år 2014 och 2015. Investeringen är tvingande för att möta de förändrade miljökrav som bedöms komma inom kort och de förändringar som Stockholms stad planerar för området kring Brommaplan. Investeringen kommer att fullt ut finansieras med lånade medel. Total självfinansieringsgrad, inklusive denna investering, beräknas därmed till 25%.

Det är i dagsläget inte möjligt att med rimlig precision ange hur investeringsutrymmet om 700 MSEK kommer att fördelas mellan koncernens olika verksamheter, med ett undantag – investeringar i exploateringsområden beräknas till ca 250 MSEK för vart och ett av åren 2013-2015. Förslag till fördelning mellan koncernens verksamheter kommer att tas fram av Investeringsrådet i samband med respektive års detaljbudget och med tillämpning av etablerade prioriteringsprinciper.

Prioriteringen innebär att de projekt som av lagkrav eller andra omständigheter bedöms som *tvingande* har prioritet ett. Investeringar i exploateringsområden är också att betrakta som *tvingande* med prioritet ett. Därefter prioriteras de investeringar som bedöms *företagsekonomisk lönsamma*, det vill säga att det är dyrare att avstå från investeringen (risk för haveri, ökade driftkostnader etc.) än att genomföra den. Därefter prioriteras de *samhällsekonomiskt lönsamma* investeringarna. Investeringsrådets arbete pågår kontinuerligt då förändringar avseende beslutade och påbörjade investeringsprojekt kan medföra behov av omprioritering avseende övriga investeringar.

Investeringar vattenverk

Investeringarna under perioden syftar till att säkerställa kvalitet och tillgänglighet samt utveckla reningsprocessen vid vattenverken. Ett annat huvudmål är att minska energiförbrukningen. Bland de större planerade projekten under perioden kan nämnas:

- För att stärka skyddet mot mikrobiologisk påverkan på dricksvattnet planeras installation av **UV-ljus** vid Norsborgs vattenverk. UV ersätter den momentana desinfektionen på utgående dricksvatten som idag görs med klor. UV har, till skillnad

från klor, även en god avdödnings effekt på virus och parasiter, som t.ex. cryptosporidium. Desinfektion vid Lovöverket sker sedan 2007 med UV-ljus.

Installationen på östra Norsborgsverket är redan beslutad och genomförs under perioden 2011-2012 och är kostnadsberäknad till 16 MSEK.

För västra verket planeras installationen starta 2012 och vara färdig senast 2014. Då installationen är tekniskt komplicerad beräknas kostnaderna där bli högre, ca 25 MSEK.

- Två **snabbfiltergrupper**, 33-års snabbfilter på Lovö samt snabbfilter på västra Norsborgsverket behöver nya filterbottnar och nya styrsystem. Upprepade haverier och driftstörningar i dessa filtergrupper innebär kapacitetsbegränsningar och mycket underhållsarbete.

På Lovö planeras genomförandet ske 2013-2015 till en kostnad av 36 MSEK och på Norsborg under åren 2014-2016 till en kostnad av 30 MSEK.

- Fortsatt arbete med **ökad säkerhet** genom förbättrat skalskydd, larmsystem och kameror planeras under perioden till en total utgift om 4,5 MSEK.
- **Uppvärmningen** av huvuddelen av personalbostäderna vid vattenverken sker idag med olja eller direktverkande el. Värmesystemen är gamla, ineffektiva och inte miljövänliga. En övergång till fjärrvärme eller värmepumpar för 45 lägenheter planeras under perioden vilket beräknas kosta 8,8 MSEK.
- Det planerade övertagandet av **jordbruket vid Bornsjön** innebär behov av investeringar i maskiner och ekonomibyggnader. För 2013 beräknas investeringen till 12,5 MSEK.

Investeringar befintligt ledningsnät inklusive huvudvattennät

Investeringarna under perioden syftar i huvudsak till att säkerställa leveransen av dricksvatten till kunderna och att säkerställa en säker avledning av avloppsvatten från kunderna. Detta arbete omfattar ett stort antal projekt med beräknad investeringsvolym 1,0 – 3,0 MSEK per projekt och ett begränsat antal beloppsmässigt stora projekt. Bland de större planerade projekten under perioden kan nämnas:

- Stockholm är en växande stad och i takt med att staden växer måste Stockholm Vatten anpassa sig efter nya förhållanden. I Stockholm byggs nya centralt belägna stadsdelar, man förtätar i tidigare outnyttjad mark och i befintliga bostadshus inreds kallvindarna till bostäder. Dessa faktorer tillsammans bidrar till att Stockholm Vatten behöver bygga ut en reservoar för att dels möta framtida förbrukning och skapa en högre leveranssäkerhet, men även för att kunna leverera till högre nivåer i befintligt nät. För att möta dessa behov har en studie gjorts där man funnit att den mest lämpliga lösningen är att bygga om **Ugglevikens vattenreservoar**, vilken idag är i behov av renovering. Beroende på planprocesser och övriga tillstånd bedöms denna process kunna starta under 2015. Bedömd kostnad för projektet är 200 MSEK, varav 100 MSEK under 2015.

- **Kista** är ett expansivt område. Under de kommande åren vill staden förtäta stadsdelen med ytterligare bostäder och kontor för att möta marknadens behov. Stockholm Vatten har i studier sett att det lokala dagvattennätet inte kommer att kunna ta emot de mängder som förtätningen kommer att generera. För att hantera den nya bebyggelsen planeras därför en ny tunnel från den befintliga Järva dagvattentunnel genom Kista. Detta projekt planeras att komma igång under 2013 och slutföras 2014 och beräknas kosta 100 MSEK.
- **Ledningsdubbling** i huvudvattensystemet kommer att utföras på sträckan mellan **Albysjön - Talldalsvägen** (4,9 km i dimension DN1200) samt **Talldalsvägen - Långsjön** (3,9 km i dimension DN1200). Dubblingarna genomförs ur leveranssäkerhets- och kapacitetssynpunkt samt för att man ska kunna åtgärda den befintliga huvudvattenledningen som uppvisar många driftstörningar. Dubblingarna beräknas kosta totalt drygt 130 MSEK, varav 100 MSEK åren 2013-2015. Om bolaget tvingas att stänga befintlig huvudvattenledning längre tid än ca ett dygn på grund av driftavbrott, renovering eller omläggning innan dubbling är genomförd riskerar delar av Huddinge och Huddinge sjukhus, södra Stockholm inklusive Högdalens förbränningsanläggning, Haninge, Nynäshamn, Tyresö, Nacka och Värmdö att bli utan leverans av dricksvatten.

Investeringar exploateringsområden

Exploateringar i Stockholm och Huddinge har de senaste fem åren uppgått till i genomsnitt ca 200 MSEK per år och behovet bedöms öka till ca 250 MSEK per år de kommande tre åren. Här finns dock en osäkerhet vad gäller omfattningen, planeringen för investeringar av denna typ styrs till stor del av andra aktörer. Bland de större projekten under perioden ingår:

- **Gladö kvarn** är ett befintligt fritidshusområde i södra Huddinge där andelen permanent boende ständigt blir fler. I dagsläget pågår ett detaljplanearbete för att ge förutsättningar för att bygga om och ut gatunätet och ett nytt ledningsnät. Då området är stort beräknas den totala kostnaden bli ca 100 MSEK, varav 73 MSEK kommer att belasta aktuell period.

För att möjliggöra en byggnation i Gladö kvarn måste ledningar dras fram till området. Dessa planeras att dras från utbyggnadsområdet Vidja till Gladö kvarn. Kostnaden för detta projekt varierar beroende på i vilken sträckning ledningar läggs, i dagsläget beräknas kostnaden uppnå 28 MSEK.

- Byggnationen av **Förbifart Stockholm** innebär att ett flertal ledningar måste flyttas. En stor del av kostnaden härrör till omläggning av befintliga huvudvattenledningar, främst i Kungens kurva där två huvudvattenledningar berörs på en sträckning av ca 1400 m. Ytterligare omläggningar på huvudvattenledningsnätet kommer att ske i vid byggnationen av trafikplats Vinsta vid Bergslagsvägen. Utöver dessa kommer även självfallsledningsnätet att påverkas vid ett antal punkter. Investeringen bedöms uppgå till 50 MSEK för perioden 2013-2015.
- År 2013 beräknas projektet **Slussen** starta. Inledningsvis kommer arbetena att omfatta flytt av befintliga ledningar för att möjliggöra arbeten på Slussen huvudsakliga anläggning. Utöver budgeterade arbeten kommer även angränsande delprojekt att

påbörjas. I dagsläget har Stockholm Vatten ej rådighet över tidpunkt eller omfattning dessa projekt, varför de är utelämnade från denna kalkyl. Kalkylen uppdateras successivt då mer information finns tillgänglig. I dagsläget beräknas investeringen för Stockholm Vattens del till 67 MSEK.

Investeringar avloppsreningsverk

Investeringarna vid avloppsreningsverken syftar till att dels upprätthålla funktionen och driftsäkerheten dels uppfylla nya krav på verksamheten. De största planerade projekten under perioden är:

- **Byte av avvattningscentrifuger och galler för grovrening i Sickla** – befintliga anläggningsdelar är i dåligt skick och behöver bytas ut för att säkerställa driftsäkerhet och kostnadseffektivitet. Bytet av avvattningscentrifuger renderar också i minskad luktspridning. Arbetet beräknas ske mellan 2013-2014 och total investeringsutgift beräknas till 40 MSEK.
- **Renovering av eftersedimentering i Henriksdal** – befintliga bassänger har under de senaste åren haft problem med slamläckage och bland annat orsakat bräddningar pga. slamflykt till filterstegen. Renoveringen kommer att pågå mellan 2013-2017 då alla 11 bassänger ej kan tas ur drift samtidigt. För perioden 2013-2015 beräknas investeringen till 70 MSEK, total investeringsutgift uppgår till 120 MSEK.
- **Vid reningsverket i Bromma krävs omfattande åtgärder:**
 - **Ombyggnad och utbyggnad av kvävereningen** - biosteget i Nockeby byggdes inte ut med nya volymer på 90-talet när kvävereningen infördes. När kraven nu skärps ytterligare med anledning av EUs vattendirektiv och Sveriges åtagande i BSAP (Baltic Sea Action Plan) kommer biosteget behöva byggas om och kompletteras med nya processteg. Åtgärderna startar 2014 och skall i huvudsak vara genomförda till utgången av 2015.
 - **Åtgärder för anpassning till bostäder 100 m från anläggningarna** – för området kring reningsverket sker en omdaning av marken från parkmark till bostäder. För att möjliggöra detta behöver anläggningsdelar som ger upphov till lukstörningar byggas in. För Bromma behöver slamutlastningen åtgärdas så att lastbilarna kan lastas inomhus. Grovreningen som idag ligger ovan jord med utlastning av rens och sand flyttas in i berget på samma sätt som på Henriksdal, alternativt byggas in i en egen hall.
 - Totalt beräknas investeringsutgiften till 800 MSEK fördelade på 2014 och 2015. Investeringen kommer att lånefinansieras fullt ut.

Övriga investeringar

Under perioden planeras vissa mindre investeringar i kontorsfastigheter och i administrativa system.

Finansiering

Koncernens balansräkning

MSEK	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015
Anläggningstillgångar	7493	7933	8764	9590
Omsättningstillgångar	350	350	350	350
Summa tillgångar	7843	8283	9114	9940
Eget kapital	236	228	188	121
Avsättningar	29	30	30	30
Långfristiga skulder	15	15	14	13
Kortfristiga skulder	7563	8010	8882	9776
Summa eget kapital och skulder	7843	8283	9114	9940

Räntebärande skuld	6986	7406	8226	9046
---------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Soliditet %	3,0	2,8	2,1	1,2
--------------------	------------	------------	------------	------------

Ökade investeringar leder till ökad balansomslutningen, totalt med 1 657 MSEK från 2013 till 2015. Värdet av bolagets anläggningstillgångar ökar med årets investering minskat med årets avskrivningar.

Den räntebärande skulden ökar med 60% av investeringsutgiften och, för 2014 och 2015, med 100% av investeringsutgiften i Bromma avloppsreningsverk.

Koncernens beräknade förluster under perioden i kombination med den ökade balansomslutningen medför sjunkande soliditet (soliditet beräknas som eget kapital delat med balansomslutningen).

Personal

Medeltalet anställda i koncernen antas i *Förslag till budget 2013 och inriktning för 2014 och 2015* uppgå till ca 400 givet oförändrad verksamhet. Resultatet av den pågående utredningen kan påverka personalbehovet och frågan får behandlas närmare vid kommande rapporteringstillfällen. Stockholm Vatten står inför stora pensionsavgångar under den närmaste tioårsperioden och i samband med dessa prövas varje återbemannning av tjänst för att på bästa sätt följa ägarens krav på effektivisering.